

TELEPÜLÉSI IFJÚSÁGI KONCEPCIÓK ÉS STRATÉGIÁK ALKOTÁSI FOLYAMATA - AZ ERIFA EDDIGI TAPASZTALATAI

– Szabó Ákos – Tiszolczi Péter –

Az Erzsébet Ifjúsági Alap (ERIFA) 2020 decemberében pályázati felhívást¹ tett közzé azzal a céllal, hogy a települési önkormányzatok az ERIFA által nyújtott kutatási és szakmai módszertani támogatás segítségével felülvizsgálják, vagy megalkossák azokat a helyi szintű dokumentumokat, amelyek az ott élő, tanuló, dolgozó fiatalok érdekében, és velük közösen fogalmazzák meg középtávú céljaikat és intézkedéseiket.² A felhívásra 46 érvényes pályázat érkezett be, amelyekből első körben 33 nyert el támogatást. A pályázó települések mind méretükben, mind földrajzi elhelyezkedésükben változatos képet mutatnak. Megyei jogú városok és fővárosi kerület éppúgy megtalálhatóak közöttük, mint néhány száz fős kistelepülések, a többségük azonban közepes méretű, városi rangú település. Földrajzi elhelyezkedésüket tekintve az ország minden régiójából érkezett be pályázat, a legtöbb támogatott programmal a dél-alföldi régió büszkélkedhet. A felhívás lehetőséget biztosított térségi szintű együttműködés keretében is pályázni, ilyen típusú programból 2 érkezett be, és kezdődött el velük a közös munka.

Az együttműködésben részt vevő települések nem csak méretüket, vagy földrajzi elhelyezkedésüket tekintve különböznek egymástól; a helyi ifjúsági munka beágyazottsága, a szakmai folyamatok minősége és mennyisége tekintetében is eltérnek. A települési ifjúságpolitika szervezettsége, tudatos alakítása, azon belül az önkormányzat által elfogadott ifjúsági stratégia vagy koncepció megléte, folyamatossága vagy hiánya nem függ a település méretétől vagy elhelyezkedésétől.

Már az előzetes szakmai egyeztetéseken is találkoztunk olyan polgármesterekkel és helyi ifjúsági szakemberekkel, akik pontosan fogalmazták meg igényüket a támogatás módjáról és elvárt kimeneteléről. Az általuk képviselt településeken magas szintű koordinációval, tervezetten működnek a fiataloknak kialakított szolgáltatások, és folyamatosan aktualizálják a helyi szintű dokumentumokat. Az együttműködő önkormányzatok többsége viszont olyan települést képvisel, ahol még mindig az akár egy évtizeddel korábban megálmodott stratégiák mentén működnek a fiataloknak szóló szolgáltatások, és ezek megújítására szakemberhiány, vagy a célcsoporttal való meglazult kommunikáció miatt nem volt lehetőség. Számos településvezetőn éreztük, hogy nosztalgiával

gondolnak vissza azokra az időkre, amikor még pezsgő ifjúsági élet volt az ifjúsági iroda körül, és ez motiválta őket arra, hogy belevágjanak a közös szakmai munkába. Az ERIFA által nyújtott módszertani támogatás lehetőségével azok az önkormányzatok élnek, amelyek valamilyen módon és mértékben elkötelezettek a fiatalok támogatása iránt. Így a felsorolásunknak van még egy pontja, miszerint számos olyan település található az országban, ahol nem koordinálják helyi szinten a fiatalokat érintő intézkedéseket, a szolgáltatások a falunap kulturális programjának megvalósításában merülnek ki, vagy nagyobb település esetében az elsősorban a közművelődési szakemberek által a fiatalok számára szervezett hagyományőrző programokat jelentik. Természetesen ettől még lehet élhető ez a település, rendelkezésre áll számukra a megfelelő minőségű infrastruktúra, iskolák, munkahely, jóléti szolgáltatások.

Az együttműködés keretében elinduló szakmai folyamatok ugyan még nem zárultak le, de a kutatási tevékenységek eredményeként megfogalmazott megállapításokon túl is számos tapasztalatot szereztünk a közös munka során. A programban részt vevő települési vezetők, helyi szakemberek határozottan megfogalmazták azon igényü-

¹ <https://unp.hu/post/felhivas-telepulesi-vagy-tersegi-szintu-ifjusagi-strategiai-dokumentumok-elkesziteséhez-szakmaimodszer-tanacsadas-igenybevetelere> (Letöltés dátuma: 2022. 02. 10.)

² A tevékenység az EFOP-1.2.3-VEKOP-15-2015-00001 – Komplex ifjúsági fejlesztések – új nemzedék újratöltve című kiemelt projekt keretében valósul meg.

ket, hogy a hasonló méretű és gazdasági helyzetben lévő települések között szorosabb szakmai együttműködés szükséges. Örömmel vennének át olyan jogyakorlatokat, módszereket, amelyek sikeresek más településeken, szerveznének ehhez szakmai találkozót, viszont nincs információjuk egymás tevékenységeiről, eredményeiről. Szinte minden pályázó esetében felmerültek olyan jellemző problémák, amit ugyan helyi szinten kell orvosolni, viszont sem anyagi, sem módszertani források nem állnak ehhez rendelkezésre.

Már a pandémiás időszak előtt megfigyelhető volt a közösségépítést célzó folyamatok számának és intenzitásának csökkenése. Ehhez szorosan kapcsolódik a fiatalok elérésnek problémája, egyes esetekben a kortársak által szervezett programok sem népszerűek a körükben. A helyi döntéshozók, szakemberek egyik lehetséges megoldásként fogalmazták meg az ifjúsági szakterületen is felhasználható külső anyagi forrásokat, pályázati lehetőségeket. Azokon a településeken, ahol az előző időszakban például EU-s finanszírozású (EFOP, TOP, Erasmus+, ESC) ifjúsági programok, fejlesztések valósultak meg, ott új

közösségek alakultak, lehetőség nyílt ifjúsági szakember foglalkoztatására, vagy olyan újszerű projektek valósultak meg, amelyek megmozgatták a fiatalokat.

Az együttműködések során az ERIFA az alábbiak alapján alakítja ki a helyi szintű ifjúsági stratégiákat és koncepciókat: Az ifjúsági stratégiák és az erre épülő cselekvési tervek, a települési szintű egyéb ágazati tervezés módszereihez hasonlóan, a fiatalok szükségleteit, igényeit kielégítendő tevékenységek, szolgáltatások alapvető dokumentumai. Ezek illesztik egységes szerkezetbe az elméleti kereteket, a helyzetelemzésen alapuló és a korosztályi folyamatok megismerését célzó kutatások eredménye alapján a helyzetkép megalkotását, továbbá az ezekre alapozott, a helyi vagy térségi szintű igényekhez igazított célrendszer meghatározását. Az ifjúsági stratégiák kialakítása során meghatározásra kerülnek a célok megvalósítását mérni hivatott indikátorok és a monitoring rendszere, valamint az intézkedéseket tartalmazó cselekvési terv(ek) is. A koncepció elkészítése során azt vizsgáljuk, hogy honnan hová szeretnénk eljutni, így a stratégiai tervezés a jövő építésének feltétele.

MIT?

Időtáv
Dokumentum típusa

FIATALOK

KIKKEL?

Önkormányzat
Partnerek
Érintettek

KIKNEK?

Életkori célcsoport

A települési, térségi szintű ifjúsági célú stratégiaalkotás folyamata (saját szerkesztés)

Az ERIFA által nyújtott, a stratégiaalkotás folyamatát segítő szolgáltatás mind a pontos helyzetkép felvázolását, mind a helyi igényeken, lehetőségeken alapuló célok és beavatkozások megfogalmazását támogatja.

A helyzetképek megalkotásához másodelemzéseken túl kutatási elemeket is alkalmaztunk. Ezek célja kettős volt; a célcsoport véleményének megismerése és bevonásuk a stratégiaalkotási folyamatba. A pályázókkal közösen döntöttük el, hogy helyben milyen kutatási eszközök a legcélravezetőbbek. Voltak települések, ahol interjúk és fókuszcsoportos beszélgetések segítségével ismerjük meg a helyi fiatalok véleményét, a legtöbb esetben azonban egy online kérdőív volt a legalkalmasabb a vélemények összegyűjtésére. A strukturált párbeszéd folyamathoz hasonlóan az online kérdőívnek sem a reprezentativitás volt a célja, hanem a célcsoport tagjainak minél szélesebb bevonása. Annak ellenére, hogy a tisztán kutatói szempontok másodlagosak voltak a folyamat során, az eredmények egy részének feldolgozása után már látszik, hogy egyes trendek esetében a célcsoportra vonatkozó általános állítások megfogalmazására is lehetőséget nyújt a felhalmozott kutatási anyag.

A szerzők:

Szabó Ákos – ERIFA, kutató

Tiszolczi Péter – ERIFA, EFOP 1.2.3. kiemelt projekt szakmai vezető

A helyzetképre épülő stratégiaalkotás folyamatát olyan folyamatos mentori tevékenység segíti, amelyek a fiatalok elérését és bevonását, az érintett helyi szakemberek együttműködését, vagy a helyzetelemzésen alapuló célok és intézkedések megfogalmazását teszik könnyebbé.

A több elemből álló szolgáltatási csomag, amely elemenként is az partnerönkormányzat igényei szerint kerül kialakításra és megvalósításra, inkább „à la carte”, és nem menzai menü formájában kerül az asztra. Az egyes szolgáltatási elemek, tevékenységek az együttműködő partnerekkel közösen kerülnek meghatározásra és megvalósításra.

Az ERIFA 2022 őszén egy szakmai kiadványban kívánja megjelentetni a programban részt vevő települések összegző értékelését. Terveink szerint ebben a kiadványban a kb. 50 település kérdőíves lekérdezéseinek adatait összesítő elemzés, valamint a stratégiaalkotás folyamatát segítő módszertani útmutató és a hozzá tartozó segédletek kapnak majd helyet.